

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Булах Вікторія Олександрівна

*старший викладач кафедри романо-германської філології
Національна академія Служби безпеки України
м. Київ, Україна*

Повномасштабна збройна агресія проти України змінила умови функціонування системи вищої освіти. Воєнний стан зумовив необхідність швидкої адаптації освітнього процесу до нових реалій, серед яких особливого значення набувають безпекові ризики, повітряні тривоги, нестабільність електропостачання та інтернет-з'єднання, вимушене переміщення учасників освітнього процесу та підвищене психологічне навантаження. Тому одним із ключових завдань сучасної вищої освіти є забезпечення здатності зберігати безперервність, результативність і якість освітнього процесу попри вплив кризових чинників.

Однією з важливих складових професійної підготовки здобувачів вищої освіти є навчання англійської мови. Роль іноземної мови в сучасних умовах визначається не лише необхідністю формування іншомовної комунікативної компетентності. Важливо також забезпечити здатність майбутнього фахівця працювати з міжнародними інформаційними ресурсами, професійною документацією та іншомовними джерелами, здійснювати професійну комунікацію й взаємодіяти з іноземними колегами..

Для майбутніх фахівців сектору безпеки і оборони знання англійської мови набуває особливої актуальності. Сучасне професійне середовище передбачає постійний доступ до англомовної інформації, яка стосується безпекової, правової, військової, політичної та технологічної сфер. Відтак завдання викладача англійської мови полягає не лише у формуванні загальномовних навичок, а й у розвитку здатності здобувачів ефективно використовувати іноземну мову в професійно значущих ситуаціях.

Однією з основних умов стійкості навчання англійської мови є забезпечення безперервності освітнього процесу. За необхідності переходу до дистанційного або змішаного формату особливого значення набуває поєднання синхронної та асинхронної взаємодії. Здобувачі повинні мати доступ до систематизованих навчальних матеріалів,

завдань для самостійної роботи, інструкцій та засобів зворотного зв'язку.

Водночас дистанційний формат не повинен призводити до зниження комунікативної спрямованості навчання англійської мови. Навпаки, за сучасних умов необхідно максимально використовувати цифрові засоби для організації іншомовної взаємодії. Онлайн-дискусії, презентації, робота в малих групах, виконання комунікативних і ситуаційних завдань дають змогу підтримувати активне використання англійської мови незалежно від місця перебування учасників освітнього процесу.

Важливим напрямом забезпечення стійкості іншомовної підготовки є професійна спрямованість змісту навчання. Необхідним є використання автентичних англомовних матеріалів, пов'язаних із професійною сферою здобувачів. До таких матеріалів відносяться: інформаційні повідомлення, аналітичні тексти, професійна документація, фрагменти виступів, інтерв'ю, відеоматеріали та інші джерела, які відображають реальне функціонування англійської мови.

Застосування автентичних матеріалів має подвійне значення. По-перше, воно сприяє розвитку мовленнєвих умінь і розширенню професійного словникового запасу. По-друге, формує навички пошуку, відбору, аналізу та інтерпретації іншомовної інформації. Саме останні набувають особливої важливості в умовах інформаційної насиченості сучасного професійного середовища.

Підвищенню стійкості навчання сприяє також розвиток автономності здобувачів освіти. В умовах воєнного стану здобувач не завжди має можливість дотримуватися традиційного режиму навчання. Тому важливо формувати здатність самостійно планувати роботу, визначати пріоритети, використовувати доступні цифрові ресурси та контролювати власний прогрес у вивченні англійської мови.

За таких умов роль викладача також набуває нового значення. Викладач виступає не лише джерелом мовної інформації, а й організатором освітнього середовища, консультантом і координатором навчальної діяльності. Завдання викладача полягає у створенні чіткої структури навчання, забезпеченні доступу до якісних ресурсів, визначенні зрозумілих критеріїв оцінювання та наданні своєчасного зворотного зв'язку.

Окремої уваги потребує адаптація оцінювання результатів навчання. В умовах дистанційного та змішаного навчання доцільно використовувати не лише традиційні форми контролю знань, а й завдання, що передбачають практичне застосування англійської мови: усні презентації, ситуативні вправи, аналіз професійних текстів, підготовку письмових повідомлень, виконання індивідуальних та групових проєктів. Такий підхід дає змогу оцінювати не стільки

здатність відтворювати мовний матеріал, скільки реальний рівень сформованості іншомовної комунікативної компетентності.

Важливо зазначити, що стійкість освіти – це не лише здатність продовжувати навчання за будь-яких обставин. Йдеться також про збереження якості та змістової цінності освіти. Якщо навчання англійської мови зводиться до формального виконання завдань, воно не забезпечує необхідного професійного результату. Тому кризові умови мають стимулювати не спрощення іншомовної підготовки, а її методичне переосмислення відповідно до актуальних потреб здобувачів.

Таким чином, забезпечення стійкості навчання англійської мови в умовах воєнного стану передбачає комплексне поєднання організаційних і методичних рішень. Основними з них є забезпечення безперервності освітнього процесу, гнучке використання очного, дистанційного та змішаного форматів, застосування цифрових технологій, професійна спрямованість змісту, використання автентичних англомовних матеріалів, розвиток автономності здобувачів та впровадження комунікативних і ситуаційних методів навчання.

Для майбутніх фахівців сектору безпеки і оборони володіння англійською мовою є важливим елементом професійної компетентності. Тому стратегічним завданням викладача англійської мови є створення такого освітнього середовища, яке б забезпечувало не лише безперервність навчання в умовах воєнного стану, а й формування здатності здобувачів ефективно використовувати англійську мову для професійної комунікації та роботи з іншомовною інформацією.

Література

1. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion Volume [Electronic resource]. Strasbourg : Council of Europe Publishing, 2020.
2. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. 5th ed. Harlow : Pearson Education Limited, 2015. 446 p.
3. Richards J. C. Communicative Language Teaching Today. Cambridge : Cambridge University Press, 2006. 47 p.
4. Міністерство освіти і науки України. Рекомендації щодо організації освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні.